

Tevredenheidsonderzoek wandelnetwerken

Hoofdrapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/234

Datum

februari 2024

Opdrachtgever

Stichting Wandelnet
Recreatieschap Drenthe
Routebureau MarketingOost
Routebureau Utrecht
Routebureau Noord- en Midden-Limburg
Visit Zuid-Limburg

Auteurs

Ralf ten Hove
Daphne Martens

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Fotograaf cover: Johan Seijbel

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Achtergrond van het onderzoek	4
1.2	Doel en vraagstelling	4
1.3	Onderzoeksverantwoording	4
2	Kenmerken wandelaars en wandeling	6
3	Wandeling	9
3.1	Keuzefactoren wandeling	9
3.2	Hulpmiddelen en voorzieningen onderweg	10
3.3	Drukke en ergernissen	13
3.4	Beoordeling en verwachtingen	18
4	Wandelnetwerken	20
4.1	Bekendheid met wandelnetwerken	20
4.2	Mate van gebruik	22
4.3	Wijze van gebruik	23
4.4	Waardering wandelnetwerken	25
4.5	Niet-gebruikers wandelnetwerken	30
5	Conclusie	33
	Bijlage: vragenlijst face-to-face enquête	35

1 Inleiding

1.1 Achtergrond van het onderzoek

Stichting Wandelnet is de officiële beheerder van Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW) en Streekpaden in Nederland en werkt sinds 1980 aan de kwaliteit van het wandelen in Nederland. Samen met duizend vrijwilligers onderhoudt en beschermt Wandelnet wandelroutes door heel Nederland en draagt het bij aan de kwaliteit van de verschillende netwerken van wandelroutes.

Op provinciaal/regionaal niveau werkt Wandelnet samen met provinciale of regionale routebureaus. Samen met vijf routebureaus (Drenthe, Overijssel, Utrecht, Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg) wil Wandelnet meer te weten komen over het gebruik en de waardering van wandelnetwerken en wandelen in het algemeen in Nederland.

Wandelnetwerken

Wandelnetwerken zijn netwerken van routelijnen die op elkaar aansluiten en lussen vormen. Deze routelijnen zijn gemarkeerd met kleuren of knooppuntnummers, of allebei. Zo kunnen wandelaars hun eigen wandeling samenstellen. Routelijnen zijn in twee richtingen gemarkeerd. Bij de start kiest de wandelaar een route en volgt vervolgens de kleuren van de route of de knooppuntnummers. Onderweg kan de wandelaar bij een keuzepunt of knooppunt overstappen op een andere kleur of een nieuw nummer. Lussen variëren van twee tot en met twintig kilometer en routes zijn langer of korter te maken door onderweg over te stappen op een andere kleur of een nieuw nummer. Belangrijk onderdeel van wandelnetwerken zijn thema routes. Een themaroute is een vooraf samengestelde route via kleuren (volg bijvoorbeeld de rode route) of bepaalde opeenvolgende nummers die een themaroute vormen.

1.2 Doel en vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is het bieden van inzicht in het gebruik van wandelroutes en -paden en de tevredenheid van de gebruikers. Om dit doel te behalen, zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- In welke mate en op welke wijze maken wandelaars gebruik van wandelnetwerken?
- Van welke hulpmiddelen en voorzieningen maken wandelaars onderweg gebruik?
- Hoe waarderen wandelaars de wandelnetwerken, -routes en -paden en de hulpmiddelen en voorzieningen?

1.3 Onderzoeksverantwoording

I&O Research voerde het onderzoek uit onder wandelaars in de vijf deelnemende provincies/regio's (Drenthe, Overijssel, Utrecht, Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg) door middel van enquêtering. Het veldwerk vond plaats op verschillende momenten op vrijdagen, zaterdagen en zondagen van 14 juli tot en met 5 november 2023.

Drie verschillende methodes van veldwerk zijn gebruikt:

- Face-to-face enquêtering op locatie in de vijf provincies/regio's;
- Enquêtering via een naderhand per e-mail verstuurd enquête aan wandelaars die tijdens het face-to-face veldwerk aangaven de vragenlijst liever achteraf per e-mail te ontvangen;
- Enquêtering via een online open link, verspreid door Wandelnet en de deelnemende routebureaus.

Aan de enquête hebben in totaal 2.838 wandelaars deelgenomen. De grootste groep (76%) heeft de vragenlijst via de online open link ingevuld. De overige 24 procent heeft de vragenlijst na benadering op locatie (ofwel direct, ofwel achteraf via een e-mail) ingevuld. De vragenlijsten van de face-to-face enquête is te vinden in de bijlage.

Tabel 1.1 - Respons per veldwerkmethode, per regio/provincie

	Face-to-face	Naderhand via e-mail	Online open link	Totaal
Drenthe	154	13	320	487
Overijssel	131	52	295	478
Utrecht	168	3	540	711
Noord-/Midden-Limburg	50	8	516	574
Zuid-Limburg	80	17	491	588
Totaal	583	93	2.162	2.838

In de analyse zijn de resultaten van de face-to-face enquêtering en de naderhand per e-mail ingevulde vragenlijsten samengenomen als 'op locatie' ingevulde vragenlijsten. De verhouding tussen op locatie en online ingevulde vragenlijsten verschilt per provincie/regio. Om een vergelijking tussen de provincies/regio's te kunnen maken (benchmark) is de verhouding tussen op locatie en online ingevulde vragenlijsten in de analyse en rapportage rechtgetrokken naar 50 procent om 50 procent. Dit betekent dat zowel de totaaluitkomsten als de uitkomsten per regio voor de helft gebaseerd zijn op de antwoorden verkregen door enquêtering op locatie en voor de helft op antwoorden verkregen via de online open link. Hiervoor is gekozen vanuit de hypothese dat de verschillende veldwerkmethoden iets andere type doelgroepen aantrekken. Hierbij is de aanname dat de actieve, 'doorgewinterde' wandelaar, als lid van een nieuwsbrief, sterker vertegenwoordigd is bij de open link respons, terwijl ter plekke relatief meer wandelaars benaderd worden die incidenteel, 'voor een blokje om' wandelen.

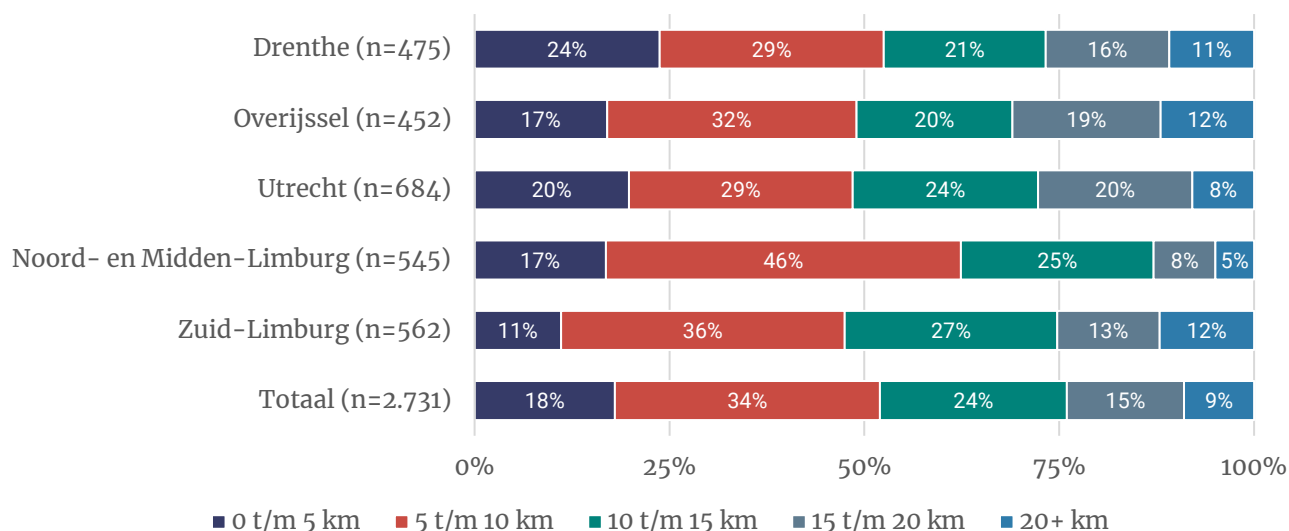
2 Kenmerken wandelaars en wandeling

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op verschillende kenmerken van de wandelaars en de wandeling die zij hebben gemaakt, zoals de lengte van de wandeling, het wandelgezelschap en de herkomst van de wandelaars.

Gemiddelde lengte van een wandeling is 11 kilometer

De helft van de wandelaars (52%) maakte een wandeling van tussen de 0 en 10 kilometer. De andere helft (48%) maakte een wandeling van meer dan 10 kilometer. De gemiddelde lengte van de wandeling van de ondervraagde wandelaars is 10,9 kilometer. De lengtes van de wandelingen liggen dichtbij elkaar in de regio's, alleen in Noord- en Midden-Limburg wordt vaker 5 t/m 10 kilometer gelopen en worden er minder vaak wandelingen van 15+ kilometer gemaakt.

Figuur 2.1 Wat is/was (ongeveer) de totale (verwachte) lengte van uw wandeling?

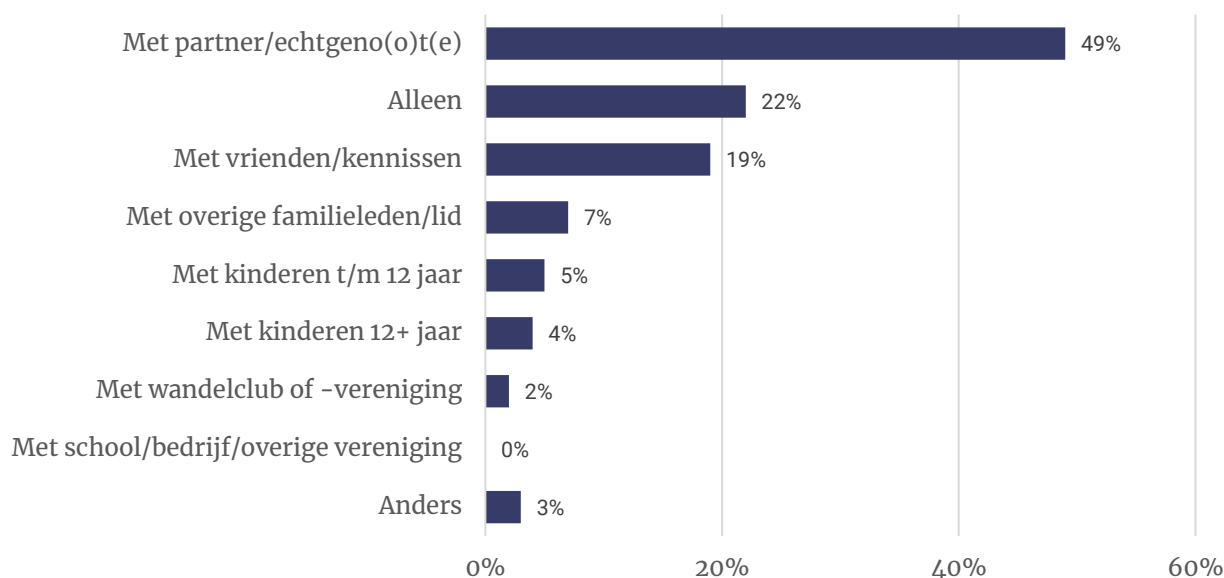

Helpt wandelt met partner of echtgeno(o)t(e)

De helft van de wandelaars (49%) wandelde samen met zijn of haar partner of echtgeno(o)t(e). Ongeveer een op de vijf wandelde alleen (22%) of met vrienden/kennissen (19%). Tussen de regio's zijn weinig grote verschillen te zien. Alleen in Utrecht wandelt men iets minder vaak met de partner/echtgeno(o)t(e) (43%) en iets vaker met vrienden/kennissen (24%) en in Zuid-Limburg iets vaker met overige familieleden (11%).

Figuur 2.2 - Met wie wandelt/wandelde u? (n=2.835)

Tabel 2.1 Met wie wandelt/wandelde u? Naar provincie/regio.

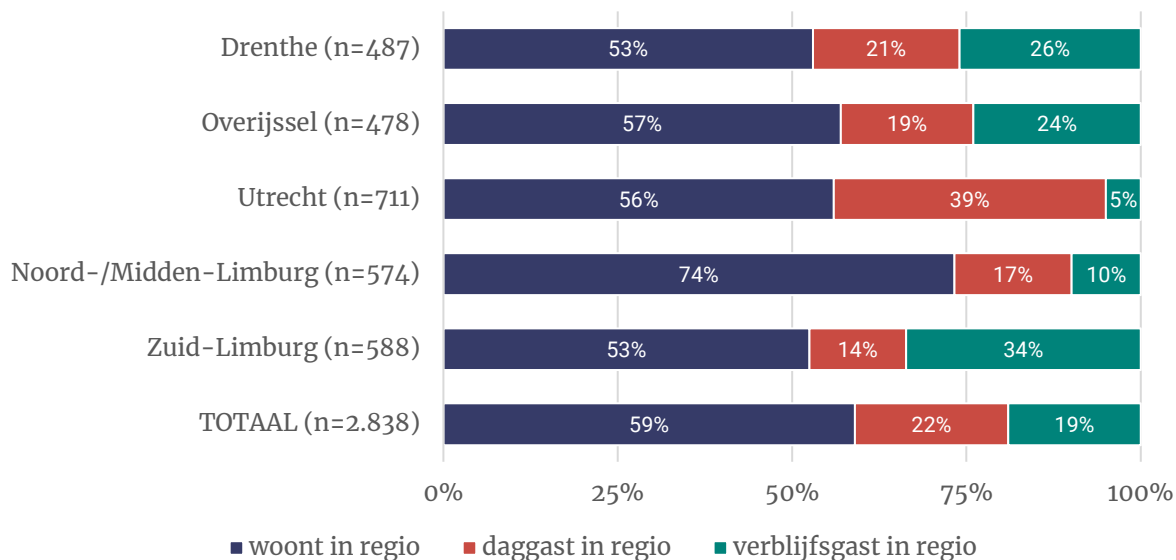
	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Met partner/echtgeno(o)t(e)	51%	52%	43%	56%	47%	49%
Alleen	24%	23%	23%	21%	21%	22%
Met vrienden/kennissen	17%	18%	24%	19%	16%	19%
Met overige familieleden/lid	7%	6%	6%	8%	11%	7%
Met kinderen t/m 12 jaar	7%	3%	6%	4%	7%	5%
Met kinderen 12+ jaar	2%	4%	3%	3%	5%	4%
Met wandelclub of -vereniging	2%	2%	2%	3%	3%	2%
Met school/bedrijf/overige vereniging	0%	0%	1%	0%	0%	0%
Anders	5%	2%	4%	2%	2%	3%
N (excl. geen antwoord)	486	477	711	573	588	2.835

Het gemiddelde wandelgezelschap, inclusief de ondervraagde wandelaar zelf, bestaat uit 2,8 personen. Noord- en Midden-Limburg heeft het hoogste gemiddelde (3,1 personen) en Drenthe het laagste (2,6 personen).

Verschillen tussen regio's in herkomst wandelaars

In totaal wonen zes op de tien wandelaars (59%) in de regio waar men wandelt. Twee op de tien zijn voor een dag te gast in de regio (22%), een vrijwel even groot deel voor een verblijf inclusief overnachting (19%). In Drenthe en Overijssel zijn deze verhoudingen vergelijkbaar met het totaalbeeld. Wandelaars in Utrecht verblijven vaker voor een dag (39%) dan met overnachting (5%). In Zuid-Limburg is het aandeel verblijfgasten het grootst (34%) en het aandeel daggasten het kleinst (14%). In Noord- en Midden-Limburg wonen meer wandelaars in de regio zelf (74%) dan in de andere regio's.

Figuur 2.3 - Wat is voor u van toepassing ten aanzien van de regio waar u wandelt/wandelde?

3 Wandeling

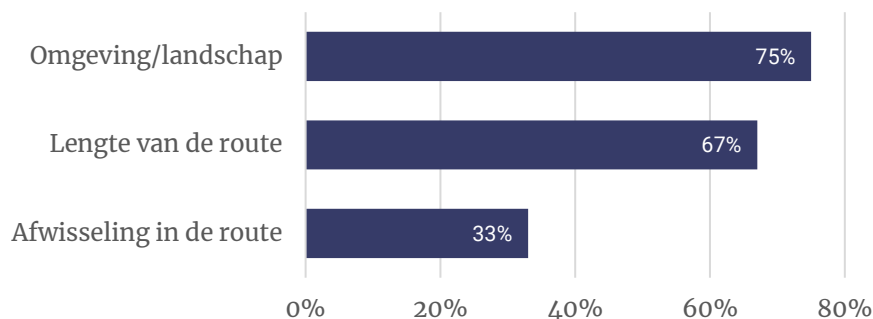
Dit hoofdstuk gaat in op een aantal aspecten van de wandeling waarover de wandelaars de vragenlijst hebben ingevuld. Deze vragen zijn aan alle wandelaars gesteld. Onderwerpen die aan bod komen zijn de keuzefactoren voor de wandeling, de hulpmiddelen en voorzieningen die men onderweg gebruikt en ervaren ergernissen en drukte tijdens de wandeling. Het hoofdstuk sluit af met een beoordeling van de wandeling.

3.1 Keuzefactoren wandeling

Driekwart vindt de omgeving of het landschap tijdens de wandeling belangrijk

De drie belangrijkste factoren die worden genoemd bij de keuze van een wandelroute en/of wandelbestemming zijn de omgeving of het landschap (75%), de lengte van de route (67%) en de afwisseling in de route (33%).

Figuur 3.1 - Top drie belangrijkste factoren bij het kiezen van een wandelroute en/of wandelbestemming

Qua keuzefactoren zijn er weinig verschillen tussen regio's, behalve dat horeca langs de route in beide Limburgse regio's iets belangrijker wordt gevonden en dat parkeermogelijkheden in Noord- en Midden-Limburg relatief vaker gekozen worden als belangrijke factor.

Tabel 3.1 - Wat zijn voor u de drie belangrijkste factoren bij het kiezen van een wandelroute en/of wandelbestemming? Naar provincie/regio.

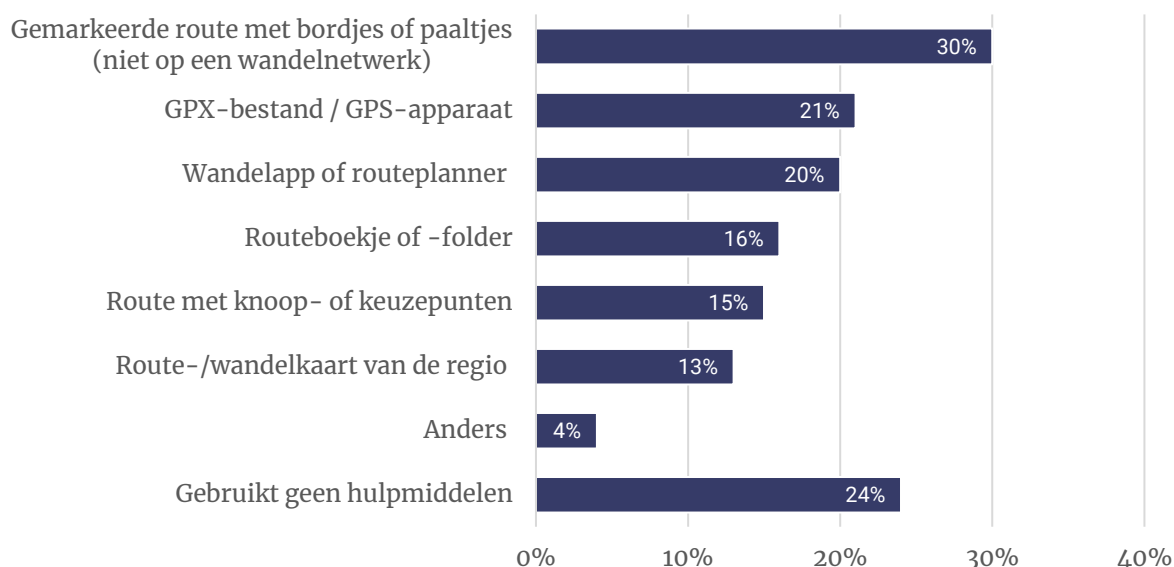
	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Omgeving/landschap	74%	74%	77%	81%	74%	75%
Lengte van de route	68%	65%	70%	64%	68%	67%
Afwisseling in de route	32%	44%	22%	40%	31%	33%
Horeca langs de route	14%	13%	15%	24%	25%	18%
Gemak waarmee de route is te volgen	16%	20%	13%	13%	19%	16%
Parkeermogelijkheden	13%	12%	10%	26%	13%	13%
Gemak waarmee het startpunt te bereiken is	9%	14%	16%	6%	8%	11%
Anders	9%	6%	23%	4%	7%	11%
Kwaliteit van de paden	7%	9%	9%	10%	11%	9%
Nabijheid huis/vakantieadres	11%	10%	9%	8%	7%	9%
Gemak waarmee ik de route onderweg kan aanpassen	7%	7%	5%	7%	9%	7%
(Interessante) themaroute	5%	5%	3%	2%	6%	4%
N (excl. weet niet)	483	478	704	571	587	2.823

3.2 Hulpmiddelen en voorzieningen onderweg

Een kwart maakt geen gebruik van hulpmiddelen onderweg

Drie op de tien wandelaars (30%) maken onderweg gebruik van een gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (anders dan een knoop- of keuzepuntroute). Een vijfde (21%) maakt gebruik van een GPX-bestand of een GPS-apparaat en/of gebruikt een wandelapp of routeplanner (20%). Een kwart van de wandelaars (24%) gebruikt geen hulpmiddelen.

Figuur 3.2 - Van welk(e) hulpmiddel(en) maakt(e) u gebruik tijdens uw wandeling? (n=2.838)

In Drenthe maken wandelaars vaker gebruik van een gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (geen wandelnetwerk) (41%) dan in andere regio's. In Utrecht en in Noord- en Midden-Limburg wordt door een kwart (respectievelijk 22% en 24%) een route op een wandelnetwerk met knooppunten of keuzepunten genoemd. In Zuid-Limburg geeft een kwart aan dat ze een routeboekje of -folder gebruiken. Ook gebruikt men in Zuid-Limburg vaker een GPX-bestand of GPS-apparaat.

Tabel 3.2 - Van welk(e) hulpmiddel(en) maakt(e) u gebruik tijdens uw wandeling? Naar provincie/regio.

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (niet op een wandelnetwerk)	41%	27%	29%	26%	25%	30%
GPX-bestand / GPS-apparaat	18%	20%	23%	18%	31%	21%
Wandelapp of routeplanner	18%	20%	18%	21%	21%	20%
Routeboekje of -folder	18%	19%	16%	10%	23%	16%
Route met knooppunten of keuzepunten	13%	22%	8%	24%	11%	15%
Route-/wandelkaart van de regio	10%	16%	7%	13%	19%	13%
Anders	4%	4%	3%	3%	7%	4%
Gebruikt geen hulpmiddelen	19%	22%	31%	23%	17%	24%
N	487	478	711	574	588	2.838

GPX-bestand / GPS-apparaat als hoogste beoordeeld door wandelaars

Van de hulpmiddelen wordt het GPX-bestand of GPS-apparaat met een 8,6 het hoogst beoordeeld. Het routeboekje of -folder scoort het laagst met een 7,9.

De route op een wandelnetwerk wordt in Zuid-Limburg hoger beoordeeld (8,5) dan in andere regio's. In Noord- en Midden-Limburg beoordeelt men de routekaart/specifieke wandelkaart van de regio (8,5) hoger.

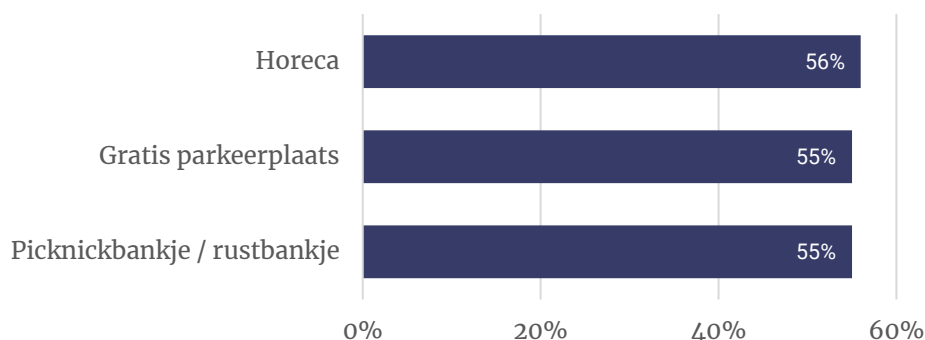
Tabel 3.3 - Met welk cijfer beoordeelt u de gebruikte hulpmiddelen?

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
GPX-bestand / GPS-apparaat	8,7	8,5	8,8	8,6	8,6	8,6
Route met knooppunten of keuzepunten	8,2	8,0	8,0	8,1	8,5	8,2
Wandelapp of routeplanner	8,0	8,2	8,3	8,0	8,0	8,1
Route- / wandelkaart van de regio	7,8	8,1	7,7	8,5	8,1	8,0
Gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (niet op een wandelnetwerk)	8,0	8,2	8,0	7,9	7,7	8,0
Routeboekje of -folder	8,1	7,6	8,1	7,7	7,9	7,9
Anders	8,1	8,2	8,2	9,1	8,2	8,2
N (minimaal)	52	82	66	59	80	441

Horeca, gratis parkeerplaats en picknickbankje meest gebruikte voorzieningen

Ruim de helft van de wandelaars maakt onderweg gebruik van voorzieningen als horeca (56%), een gratis parkeerplaats (55%) en een picknickbankje of rustbankje (55%). Van andere faciliteiten werd beduidend minder gebruik gemaakt.

Figuur 3.3 - Top 3 voorzieningen of faciliteiten.

In elke regio is dit de top drie voorzieningen. In Noord- en Midden-Limburg gebruikt men vaker dan in andere regio's een gratis parkeerplaats (73%), in Zuid-Limburg maakt men vaker gebruik van horeca (74%). In Overijssel en Utrecht gebruikt men relatief vaker ov-faciliteiten (respectievelijk 21% en 23%).

Tabel 3.4 - Van welke voorzieningen of faciliteiten maakt(e) u vooraf, tijdens of na afloop van deze wandeling gebruik? Naar provincie/regio.

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Horeca	52%	49%	50%	62%	73%	56%
Picknickbankje / rustbankje	55%	59%	55%	58%	58%	55%
Een gratis parkeerplaats	55%	59%	43%	74%	54%	55%
OV-faciliteiten (bijv. station of halte)	9%	21%	23%	4%	12%	14%
Rustpunt	13%	16%	8%	14%	12%	12%
Bezoekerscentrum	15%	9%	6%	13%	4%	9%
Veerpont	2%	9%	6%	9%	5%	6%
Informatiecentrum (VVV, TIP, etc.)	6%	4%	3%	9%	3%	5%
Een betaalde parkeerplaats	1%	2%	2%	2%	12%	3%
Een oplaadpunt voor de auto	0%	1%	2%	1%	2%	1%
Een oplaadpunt voor de fiets	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Anders	3%	1%	4%	0%	1%	2%
Geen voorzieningen gebruik	9%	6%	13%	7%	8%	9%
N	487	478	711	574	588	2.838

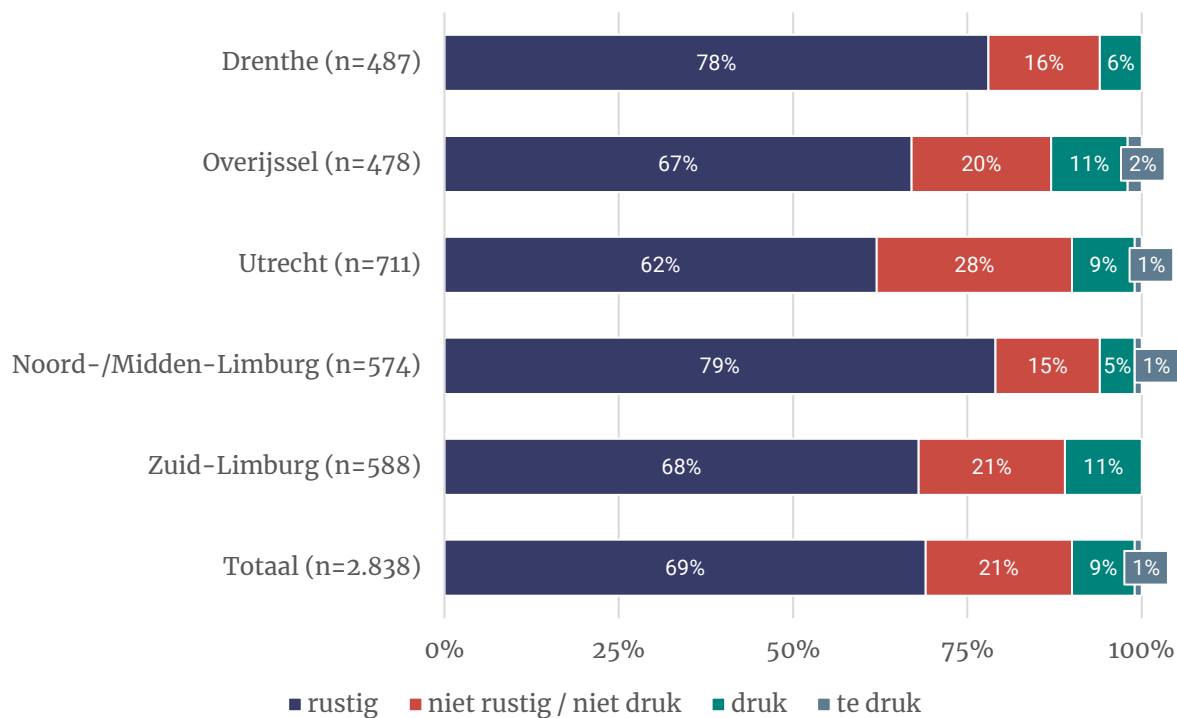
3.3 Drukte en ergernissen

Zeven op de tien vinden de wandeling rustig

Het grootste deel (69%) van de wandelaars vond het rustig tijdens de wandeling. Voor een tiende (10%) was de wandeling druk, voor 1 procent zelfs te druk.

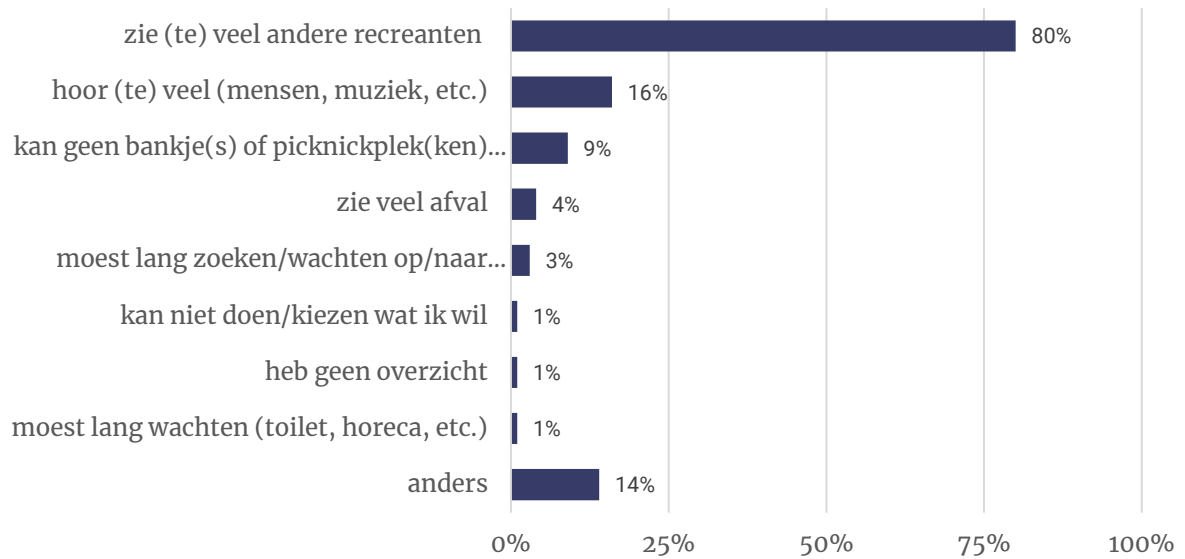
In Drenthe en Noord- en Midden-Limburg geven wandelaars vaker aan de wandeling rustig te vinden (respectievelijk 78% en 79%).

Figuur 3.4 - Kunt u aangeven hoe rustig of druk u uw wandeling vindt/vond?

De meest genoemde reden bij wandelaars waarom de wandeling (te) druk was, is dat men (te) veel andere recreanten ziet die ergens zitten, wandelen, fietsen, sporten, hun hond uitlaten, etc. (80%). Een van de zes (16%) geeft aan dat ze te veel (mensen, muziek, lawaai) horen.

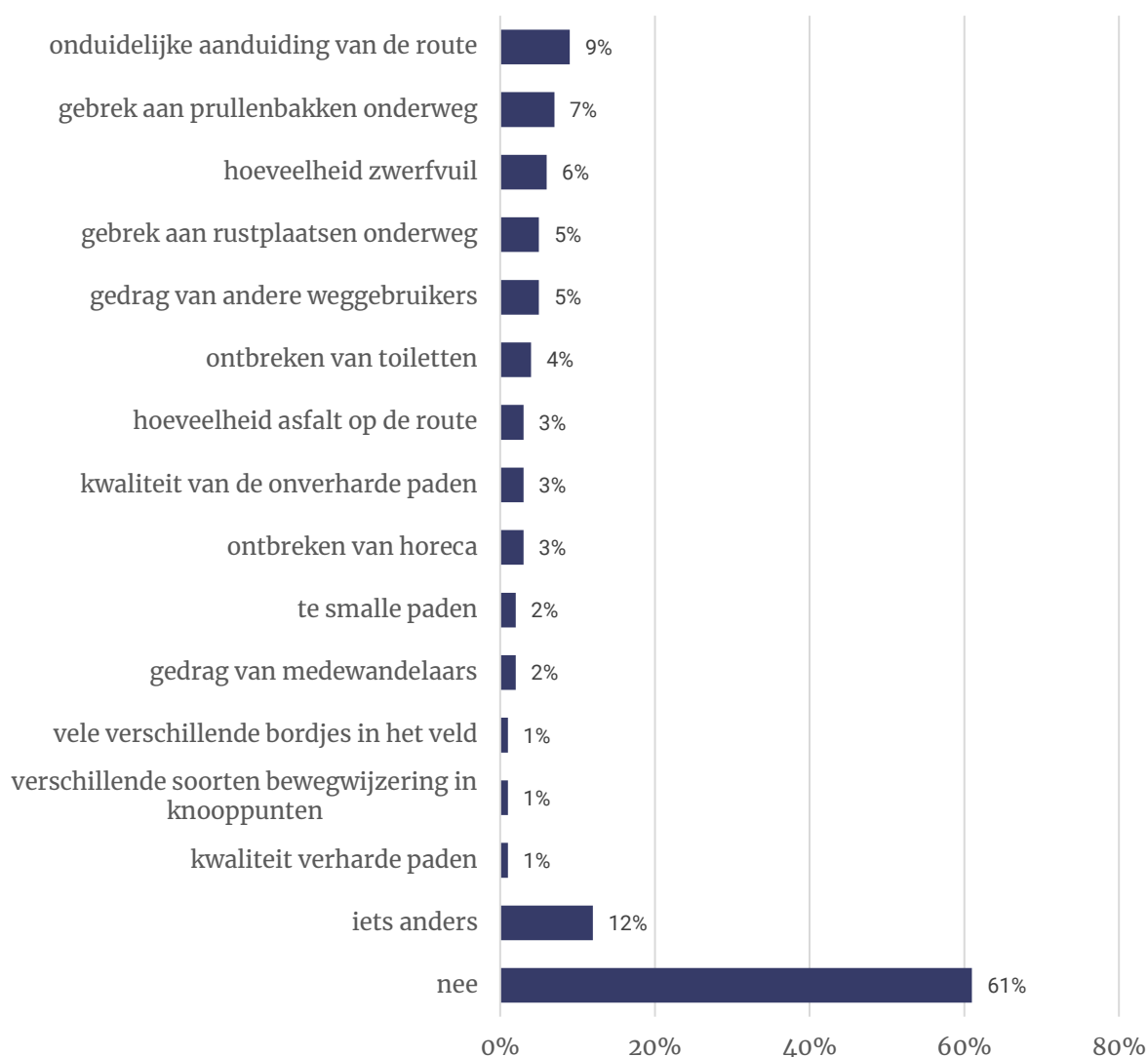
Figuur 3.5 - Kunt u toelichten waarom u het (te) druk vindt/vond? Welke factoren spelen een rol? (n=206)

Meerderheid ergerde zich nergens aan tijdens wandeling

Zes op de tien wandelaars (61%) hebben zich nergens aan geërgerd tijdens de wandeling. Een tiende (9%) die zich wel ergens aan geërgerd heeft, ergerde zich aan onduidelijke aanduiding van de route. Voor 7 procent was het gebrek aan prullenbakken onderweg een ergernis en voor 6 procent gold dat voor de hoeveelheid zwerfvuil. Een achtste (12%) ergerde zich aan iets anders. De twee grootste ergernissen hiervan zijn (loslopende) honden en fietsers (voornamelijk mountainbikers). *“Als wandelaar voel je regelmatig opgejaagd, met name door fietsers (mountainbikers, wielrenners) en loslopende honden. Met name dat laatste wordt echt een plaag”*. Ook het delen van paden, onduidelijke routeaanduidingen en (ontbreken van) natuurbeheer worden regelmatig genoemd.

Figuur 3.6 - Ergernissen tijdens wandeling

De verschillen qua ergernissen zijn beperkt tussen de regio's. Over het algemeen ervaren wandelaars in Zuid-Limburg en Utrecht de meeste ergernissen (respectievelijk 56% en 57% ergerde zich nergens aan) en wandelaars in Drenthe het minst (67% nergens aan).

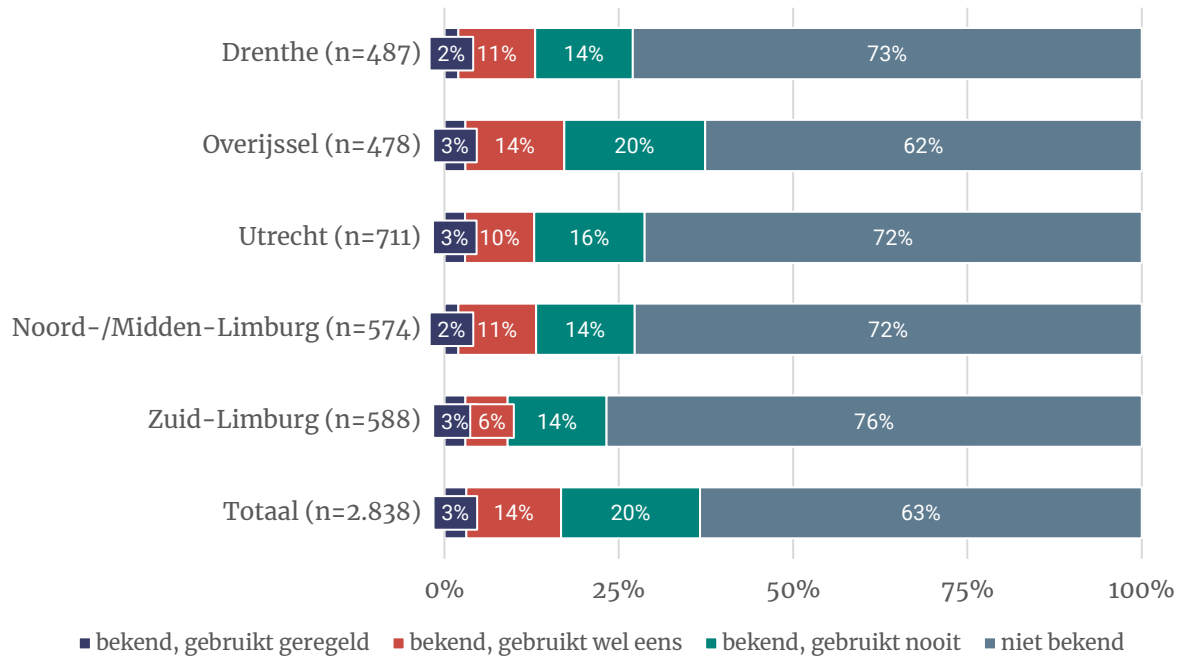
Tabel 3.5 - Heeft u zich tijdens de wandeling ergens aan geërgerd? Naar provincie/regio.

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Nee	67%	64%	57%	62%	56%	61%
Onduidelijke aanduiding van de route	7%	10%	8%	8%	11%	9%
Gebrek aan prullenbakken onderweg	7%	7%	4%	8%	7%	7%
Hoeveelheid zwerfvuil	4%	4%	5%	9%	6%	6%
Gedrag van andere medeweggebruikers	2%	5%	5%	5%	7%	5%
Gebrek aan rustplaatsen onderweg	5%	7%	6%	6%	5%	5%
Ontbreken van toiletten	4%	4%	5%	5%	3%	4%
Ontbreken van horeca	4%	2%	2%	3%	2%	3%
Kwaliteit van de onverharde paden	3%	3%	2%	5%	4%	3%
Hoeveelheid asfalt op de route	3%	4%	4%	3%	3%	3%
Gedrag van medewandelaars	1%	1%	3%	2%	3%	2%
Te smalle paden	2%	1%	2%	2%	2%	2%
Kwaliteit van de verharde paden	0%	0%	1%	0%	0%	1%
Verschillende soorten bewegwijzering in knooppunten	0%	0%	0%	4%	0%	1%
Vele verschillende bordjes in het veld	0%	0%	0%	3%	0%	1%
Aan iets anders	10%	9%	17%	9%	15%	12%
N	487	478	711	574	588	2.838

Zes op de tien onbekend met Meldpuntroutes.nl

In totaal is 63 procent van de wandelaars niet bekend met Meldpuntroutes.nl. Een vijfde (20%) is er wel bekend mee maar gebruikt het nooit. Gebruikers die het meldpunt wel gebruiken doen dat in grotere mate wel eens (14%) dan regelmatig (3%). In Overijssel is de bekendheid van Meldpuntroutes.nl het hoogst (37%), in Zuid-Limburg het laagst (23%).

Figuur 3.7 - Bent u bekend met Meldpuntroutes.nl?

3.4 Beoordeling en verwachtingen

Landschap best beoordeelde aspect van de wandeling

Het totaaloordeel van de wandeling waarover de wandelaars de enquête invulden is gemiddeld een 8,3. De cijfers lopen uiteen van een 8,1 in Utrecht tot een 8,5 in Zuid-Limburg. Het landschap is in alle regio's het hoogst beoordeelde aspect van de wandeling (8,6 gemiddeld). De voorzieningen (bankjes, picknicktafels) krijgen in alle regio's van alle aspecten de laagste beoordeling (7,4 gemiddeld). Te zien is dat factoren die te maken hebben met de omgeving van de wandeling (landschap, afwisseling, opgeruimdheid) het hoogst worden beoordeeld.

Tabel 3.6 - Hoe beoordeelt u de volgende aspecten van uw wandeling?

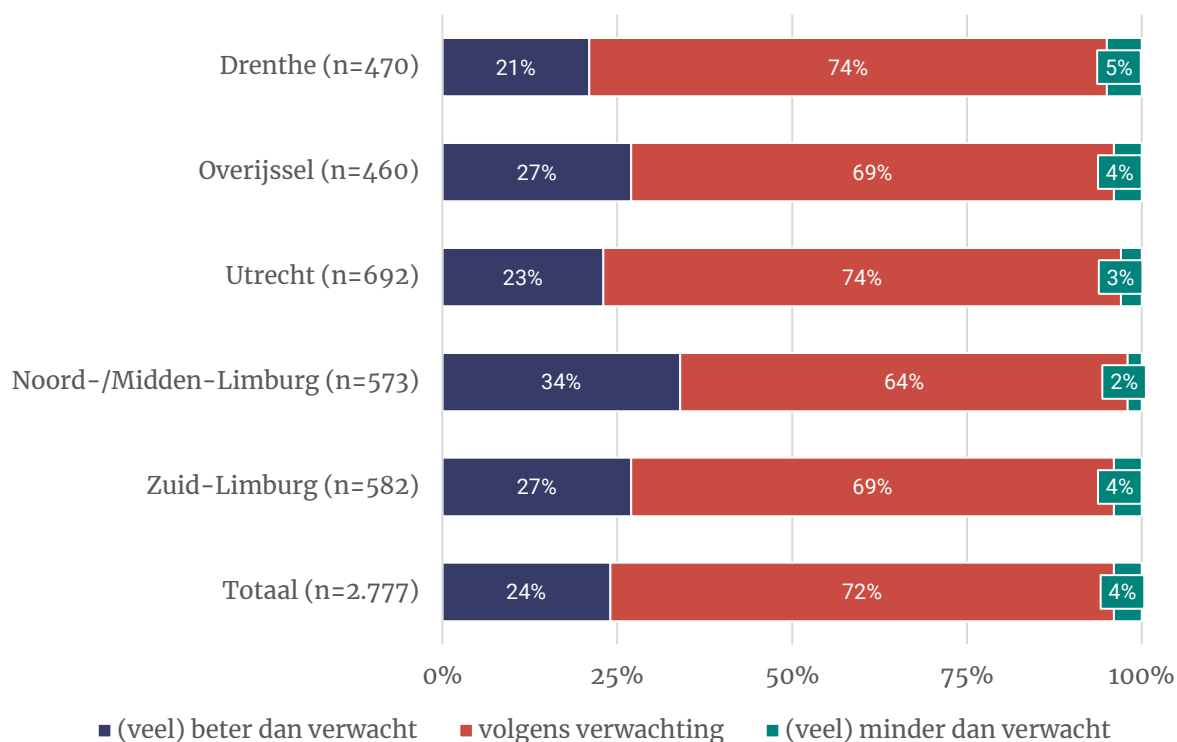
	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Het landschap	8,6	8,6	8,5	8,6	9,1	8,6
Afwisseling	8,3	8,2	8,2	8,2	8,6	8,3
Opgeruimdheid (geen afval op de route)	8,2	8,1	8,1	8,2	8,3	8,2
Startpunt (voorzieningen)	8,2	8,1	7,9	8,2	8,3	8,1
Kwaliteit van de verharde paden	8,1	8,0	7,9	8,1	8,2	8,0
Bewegwijzering	8,1	7,9	7,8	8,1	7,7	7,9
Kwaliteit van de onverharde paden	8,0	7,9	8,0	7,9	7,8	7,9
Bezienswaardigheden	7,8	7,6	7,7	7,6	8,2	7,8
Voorzieningen (bankjes, picknicktafels)	7,5	7,4	7,2	7,3	7,6	7,4
Totaaloordeel over uw wandeling	8,3	8,2	8,1	8,3	8,5	8,3
N (excl. weet niet)	399	399	513	511	479	2.313

Zeven op de tien vinden wandeling volgens verwachting

Voor de meeste wandelaars (72%) voldeed de gemaakte wandeling aan de verwachtingen. Een kwart van de wandelaars (24%) vond de wandeling (veel) beter dan verwacht, 4 procent (veel) minder dan verwacht.

Tussen de regio's zijn weinig verschillen zichtbaar, behalve dat wandelaars in Noord- en Midden-Limburg de wandeling vaker (veel) beter dan verwacht vonden (34%).

Figuur 3.8 Voldoet de wandeling aan uw verwachtingen?

4 Wandelnetwerken

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het gebruik van wandelnetwerken. De eerste vraag, over de bekendheid met wandelnetwerken, is aan alle wandelaars gesteld, de vervolgvragen zijn alleen gesteld aan gebruikers of niet-gebruikers van wandelnetwerken. De onderwerpen die onder gebruikers van wandelnetwerken aan bod komen zijn de mate en de wijze van gebruik en de waardering van wandelnetwerken. Voor niet-gebruikers zijn dat de redenen om geen gebruik te maken van wandelnetwerken en de alternatieven die deze groep dan wel gebruikt.

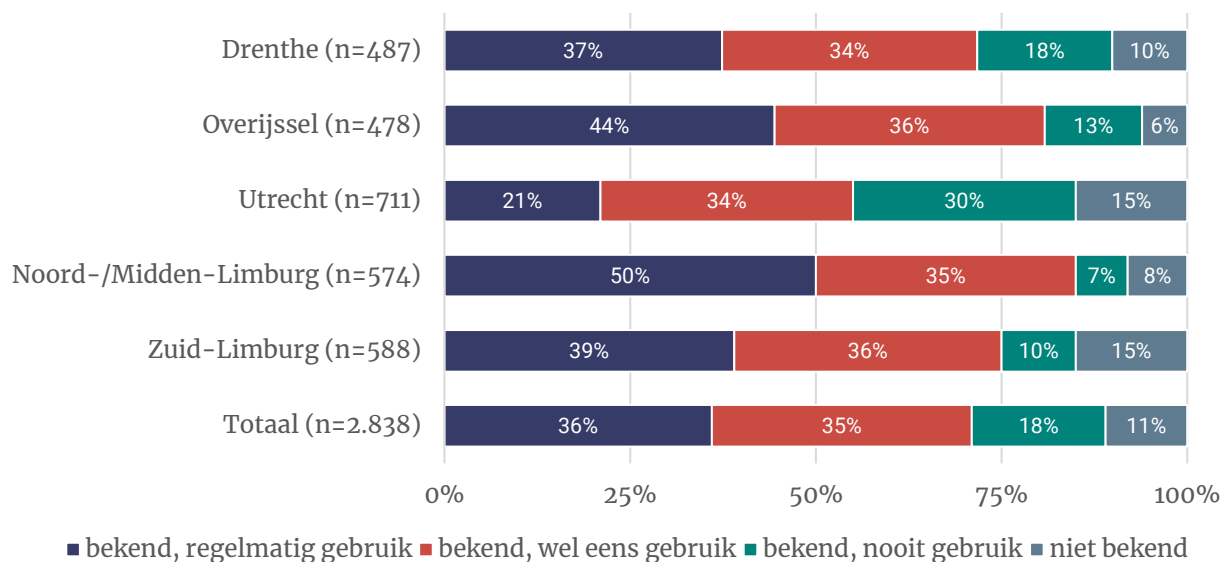
4.1 Bekendheid met wandelnetwerken

Negen op de tien wandelaars bekend met wandelnetwerken

Negen op de tien wandelaars (89%) zijn bekend met de wandelnetwerken, een op de tien (11%) dus niet. Ruim een derde van alle wandelaars (36%) maakt regelmatig gebruik van een wandelnetwerk, een even groot deel (35%) doet dat wel eens. Een op de vijf wandelaars (18%) kent de wandelnetwerken, maar maakt er nooit gebruik van.

In Overijssel en Noord- en Midden-Limburg maken wandelaars meer gebruik van de wandelnetwerken dan in de andere regio's (respectievelijk 80% en 85%). Noord- en Midden-Limburg heeft bovendien een bovengemiddeld aandeel regelmatige gebruikers (50%). In Utrecht worden de wandelnetwerken het minste (55%) gebruikt.

Figuur 4.1 - Bent u bekend en maakt u wel eens gebruik van een wandelnetwerk?

Helpt bekend geraakt met wandelnetwerken tijdens een wandeling

De helft van de wandelaars die bekend zijn met de wandelnetwerken (51%), is hiermee bekend geraakt doordat ze tijdens een wandeling het wandelnetwerk op routebordjes of op een overzichtsbord zagen. Dit is daarmee de grootste groep. Een achtste (13%) weet ervan via een toeristische of een wandelwebsite en een tiende (10%) hoorde het via-via.

In Zuid-Limburg zijn minder mensen tijdens de wandeling bekend geraakt met de wandelnetwerken (37%) dan in andere regio's. In Drenthe is dit juist een hoger percentage (61%).

Tabel 4.1 - Hoe bent u bekend geraakt met de wandelnetwerken?

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Zag het tijdens een wandeling (routebordjes/ overzichtsbord)	61%	54%	46%	48%	37%	51%
Via toeristische of wandelwebsite	11%	14%	14%	12%	15%	13%
Hoorde het via-via	5%	10%	18%	12%	7%	10%
Via social media	4%	4%	6%	11%	12%	6%
Hoorde het bij een VVV/Toeristisch Informatiepunt (TIP)	2%	3%	1%	6%	5%	4%
Via een magazine/brochure	2%	2%	2%	1%	2%	2%
Hoorde het via mijn accommodatie/horecagelegenheid/ander bedrijf	1%	1%	0%	1%	1%	1%
Anders	14%	11%	14%	9%	21%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
N (excl. weet niet)	326	350	415	443	412	1.946

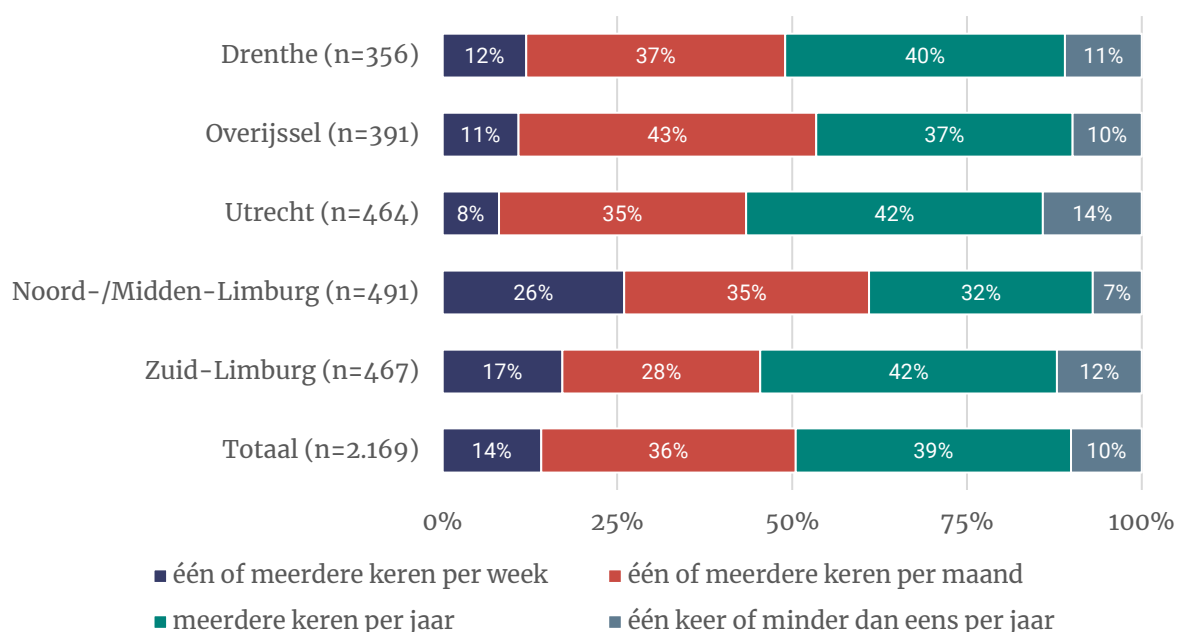
4.2 Mate van gebruik

Negen op de tien wandelaars gebruiken wandelnetwerk minstens paar keer per jaar

Negen op de tien wandelaars die wel eens gebruik maken van een wandelnetwerk doen dit minstens een paar keer per jaar (90%). Ongeveer de helft van de gebruikers doet dat frequent: een zevende (14%) wandelt een of meerdere keren per week, een derde (36%) een of meerdere keren per maand.

In Noord- en Midden-Limburg gebruikt men vaker een wandelnetwerk dan in andere regio's. Een kwart (26%) wandelt er meerdere keren per week. In Utrecht wordt het wandelnetwerk relatief het minst frequent gebruikt. Zo wandelt 8 procent daar een of meerdere keren per week.

Figuur 4.2 - Hoe vaak maakt u gebruik van een wandelnetwerk?

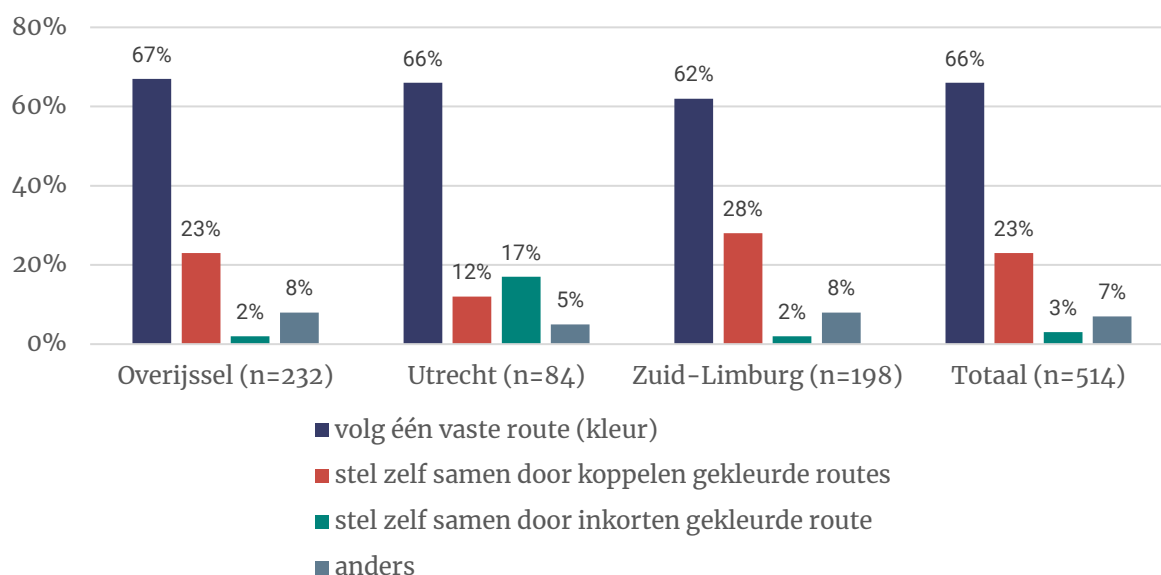
4.3 Wijze van gebruik

Twee derde volgt een bestaande kleurenroute

De wandelnetwerken in Overijssel, Utrecht (alleen de Utrechtse Heuvelrug) en Zuid-Limburg hebben een kleurensysteem. Van de wandelaars in deze regio's die tijdens de wandeling waarover ze de vragenlijst invulden gebruik maakten van het wandelnetwerk volgde twee derde (66%) een bestaande kleurenroute. Een kwart (23%) stelde zelf een route samen door bestaande gekleurde routes te koppelen en 3 procent stelde zelf een route samen door een bestaande gekleurde route in te korten. In totaal maakte 7 procent op een andere manier gebruik van het kleurennetwerk. De meeste wandelaars die op een andere manier gebruik maken van het kleurennetwerk, deden dit door het wandelnetwerk te combineren met een andere route (zoals een Lange-Afstands-Wandelpad of route uit een wandelgids).

In Utrecht gaven meer wandelaars dan in de andere regio's aan dat ze zelf een route samenstelden door een gekleurde route in te korten (17%) en minder dat ze zelf een route samenstelden door gekleurde routes te koppelen (12%). In Overijssel en Zuid-Limburg zijn de verhoudingen vergelijkbaar met het totaalbeeld.

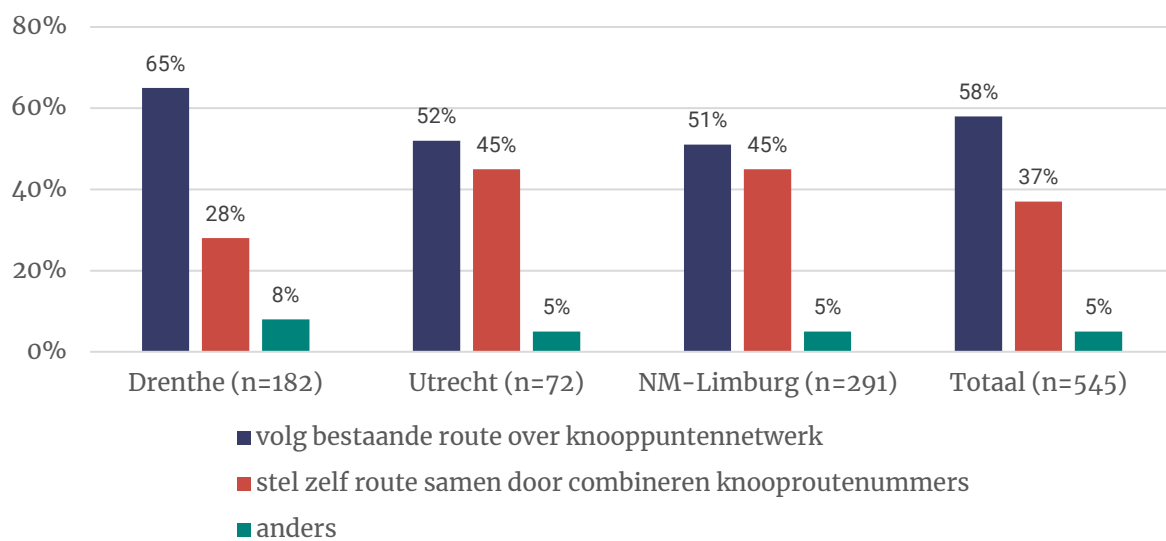
Figuur- 4.3 - Hoe maakt(e) u gebruik van het wandelnetwerk? - kleurennetwerk

Zes op de tien volgen een bestaande route over het knooppuntennetwerk

De wandelnetwerken in Drenthe, Utrecht (behalve de Utrechtse Heuvelrug) en Noord- en Midden-Limburg hebben een knooppuntennetwerk. Zes op de tien wandelaars die gebruik maakten van het wandelnetwerk (58%) tijdens de wandeling volgden een bestaande route over het knooppuntennetwerk, bijvoorbeeld een themaroute of een andere samengestelde route. Een derde (37%) stelt zelf een route samen door verschillende knooproutenummers te combineren. Vijf procent maakt op een andere manier gebruik van het knooppuntennetwerk. De meeste wandelaars die op een andere manier gebruik maken van het kleurennetwerk, deden dit door het wandelnetwerk te combineren met een andere route (zoals een langeafstands- themaroute). In Drenthe volgen wandelaars iets vaker een bestaande route (65%) en iets minder vaak stellen ze zelf een route samen (28%).

Figuur 4.4 - Hoe maakt(e) u gebruik van het wandelnetwerk? - knooppuntennetwerk

4.4 Waardering wandelnetwerken

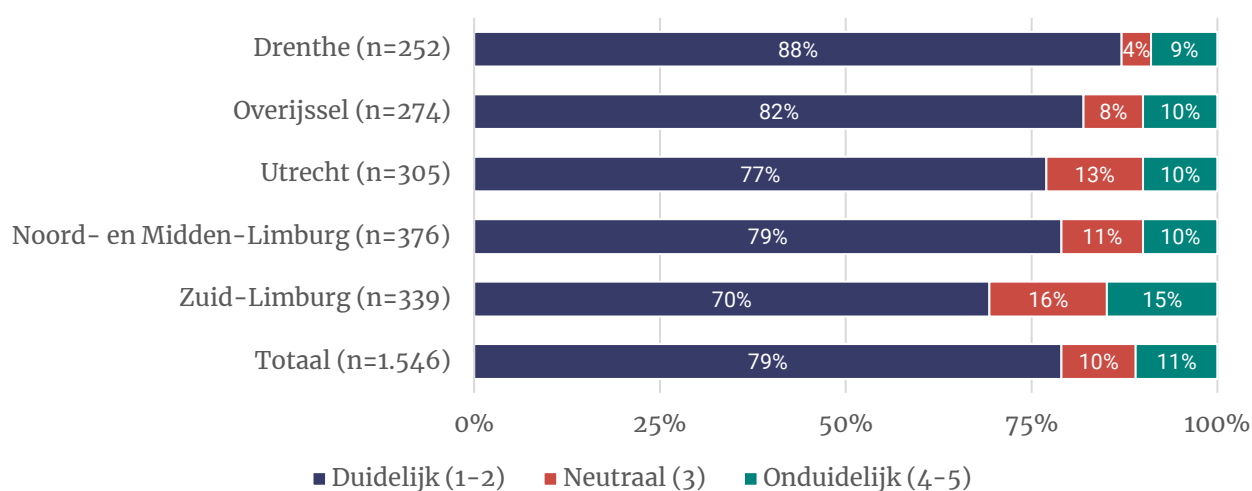
Wandelaars overwegend positief over wandelnetwerken

Wandelaars die gebruik maakten van een wandelnetwerk tijdens de wandeling hebben een achttal aspecten van het wandelnetwerk beoordeeld op een schaal van 1 tot 5 (1 = positieve waardering - 5 = negatieve waardering).

Bewegwijzering en infopanelen

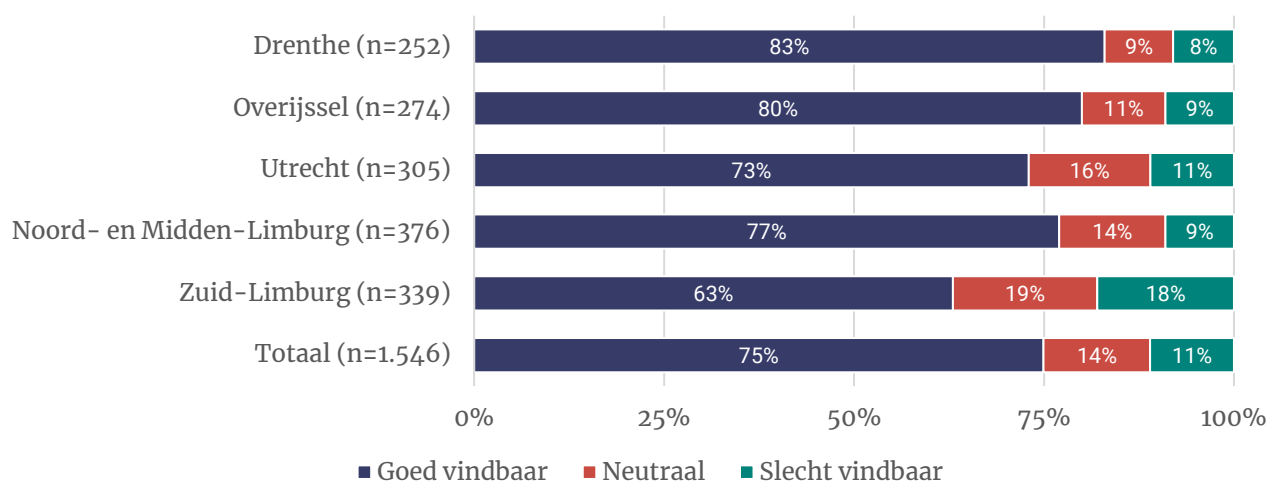
Acht op de tien wandelaars (79%) vinden de bewegwijzering op borden duidelijk, een tiende (11%) vindt dit onduidelijk. De verschillen zijn klein, maar in Drenthe vinden wandelaars de bewegwijzering het duidelijkst (88%) en in Zuid-Limburg het minst duidelijk (70%).

Figuur 4.5 - Duidelijkheid bewegwijzering (borden)

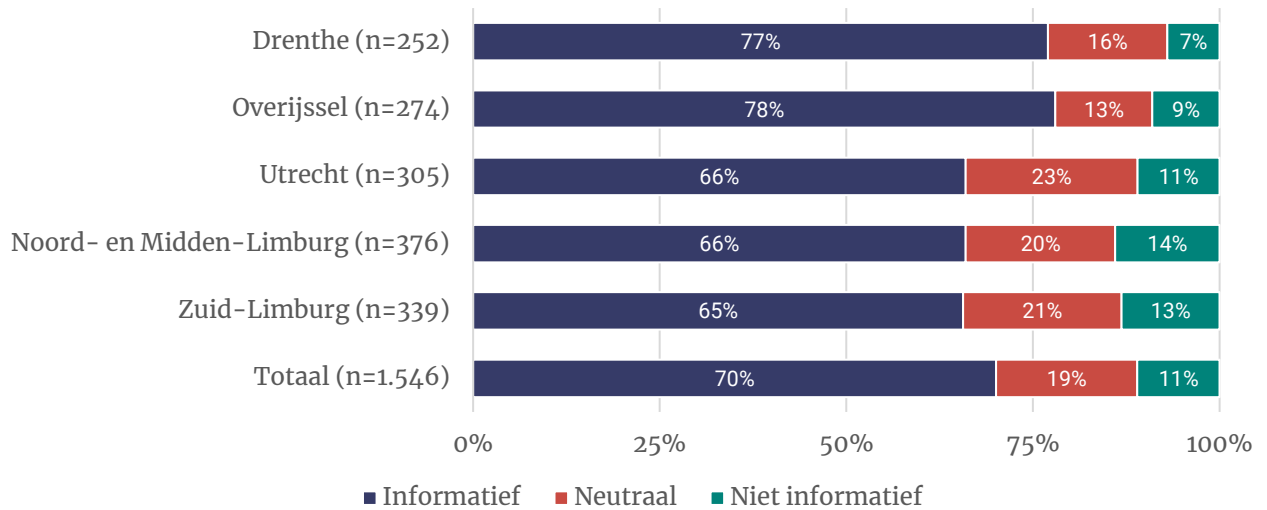
Twee derde (75%) vindt de bewegwijzering goed vindbaar, een tiende (11%) vindt dit niet. In Zuid-Limburg vindt men de vindbaarheid van bewegwijzering het minst duidelijk (63%).

Figuur 4.6 - Vindbaarheid bewegwijzering (borden)

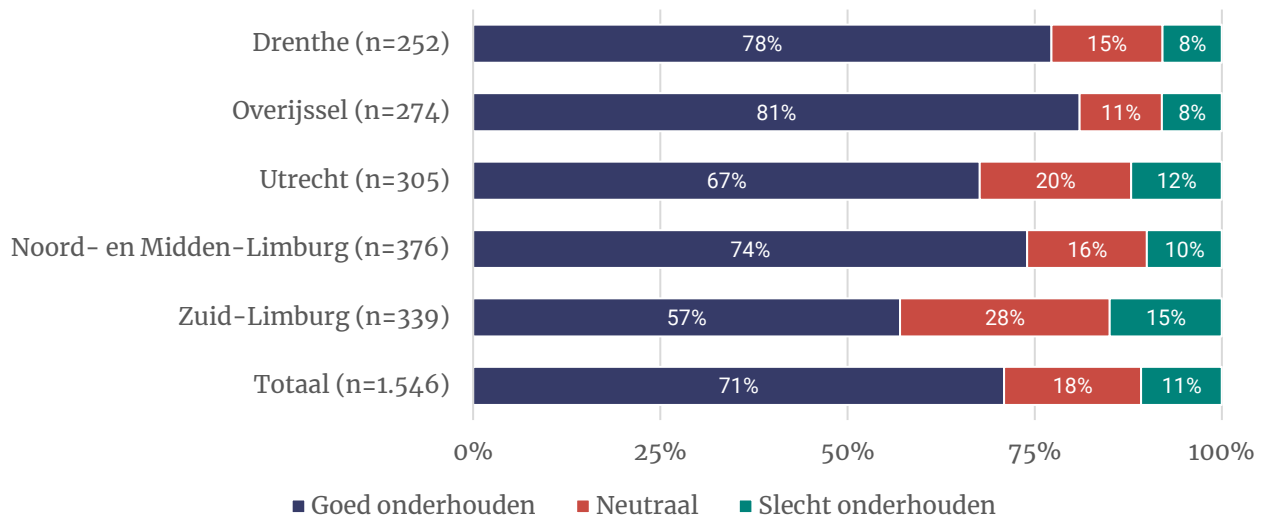
Zeven op de tien wandelaars (70%) vinden de informatievoorziening via informatiepanelen informatief, een tiende (11%) vindt dit niet. De verschillen tussen de regio's zijn beperkt.

Figuur 4.7 - Informatievoorziening via informatiepanelen

Zeven op de tien wandelaars (71%) vinden de bewegwijzering en infopanelen goed onderhouden, een tiende (11%) vindt het slecht onderhouden. In Overijssel vinden wandelaars de bewegwijzering en infopanelen het beste onderhouden (81%), in Zuid-Limburg het slechtste (57%).

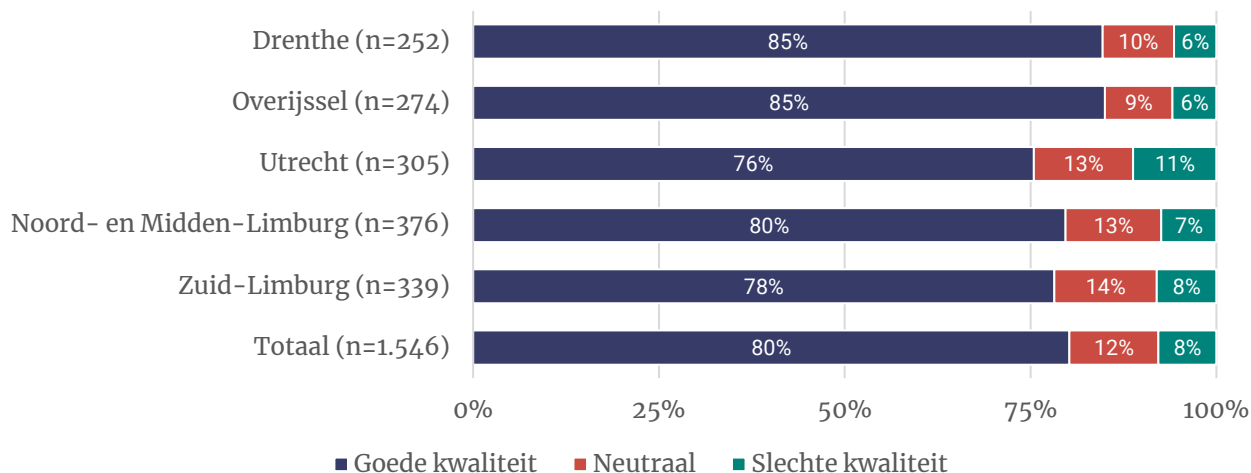
Figuur 4.8 - Mate van onderhoud van bewegwijzering en infopanelen

Paden en wegen

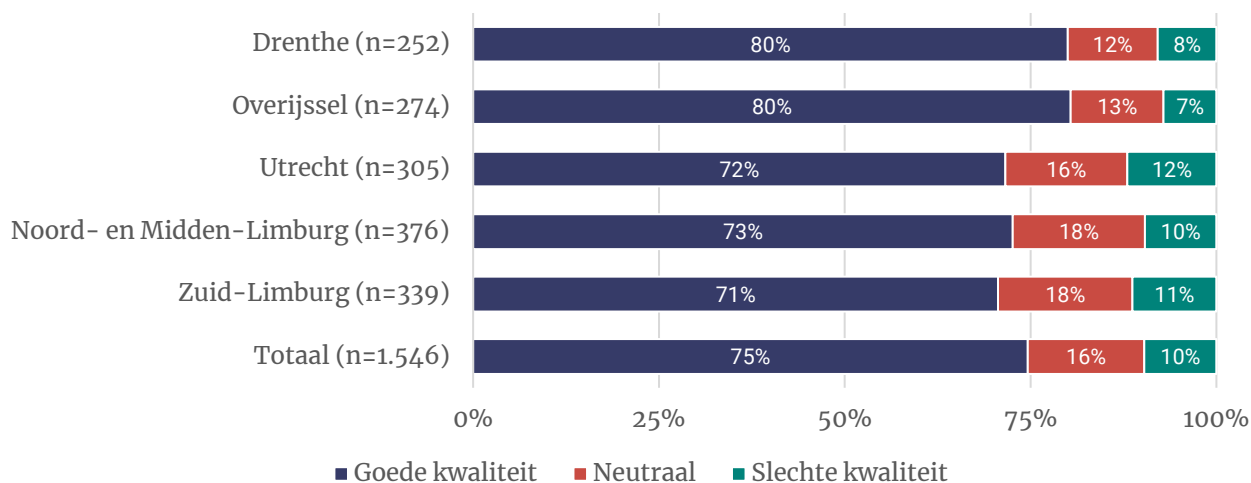
Acht op de tien wandelaars (80%) vonden de kwaliteit van de verharde paden en wegen goed, 8 procent vond deze van slechte kwaliteit. Er zijn weinig verschillen tussen de regio's.

Figuur 4.9 - Kwaliteit verharde paden en wegen

Twee derde van de wandelaars (75%) vond de kwaliteit van de onverharde paden en wegen goed, een tiende (10%) vond deze slecht. In Utrecht, Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg wordt de kwaliteit iets minder beoordeeld dan in Drenthe en Overijssel.

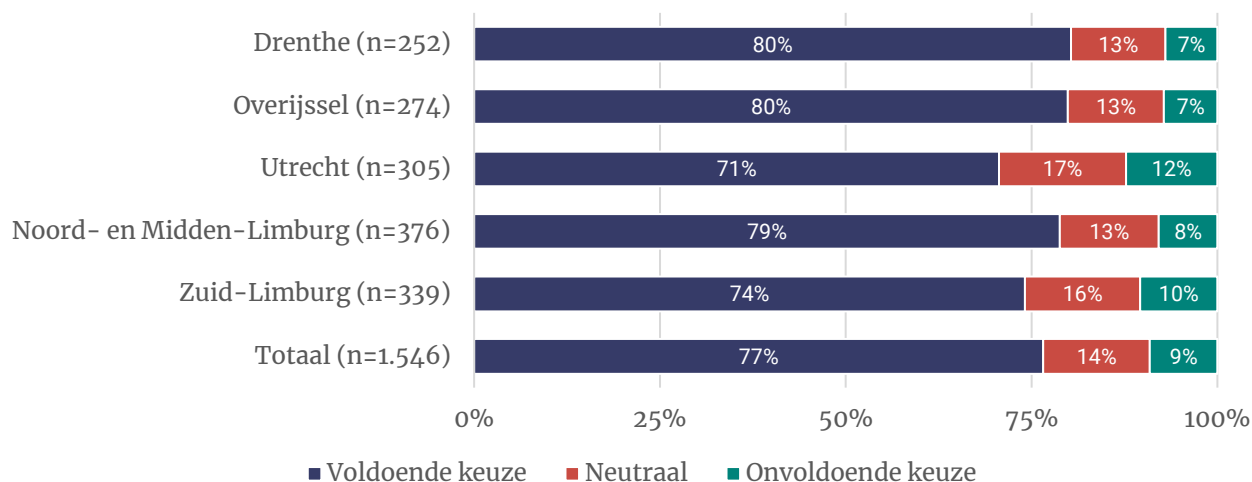
Figuur 4.10 - Kwaliteit onverharde paden en wegen

Netwerk

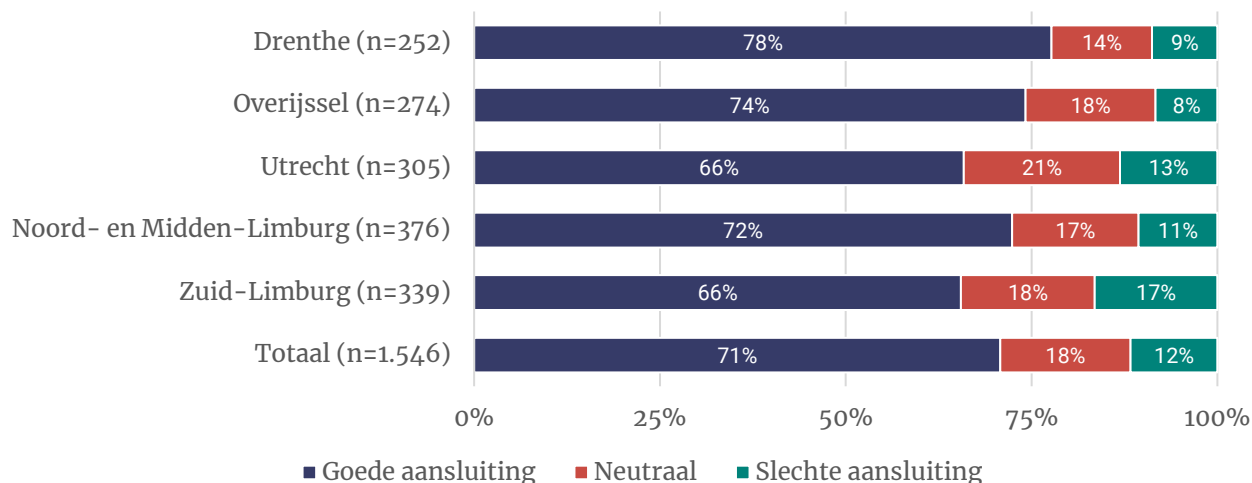
Twee derde van de wandelaars (77%) vond dat er voldoende keuzemogelijkheden voor routes waren onderweg of dat de dichtheid van het netwerk hoog genoeg was. Een tiende (9%) vond dit niet. Er zijn weinig verschillen tussen de regio's.

Figuur 4.11 - Dichtheid netwerk/keuzemogelijkheden onderweg (routes)

Zeven op de tien wandelaars (71%) vonden de aansluiting op andere wandelnetwerken of systemen, bijvoorbeeld binnen de regio of op een provincie- of regiogrens, goed. Een achtste (12%) vond de aansluiting slecht. Er zijn weinig verschillen tussen de regio's.

Figuur 4.12 - Aansluiting op andere wandelnetwerken/systemen

Totaaloordeel wandelnetwerken over een 8,0

Gemiddeld genomen wordt het wandelnetwerk van de regio waar de wandelaars wandelen in elke regio met hetzelfde rapportcijfer beoordeeld (8,0).

Tabel 4.2 - Kunt u het wandelnetwerk van de regio waar u wandelt/wandelde beoordelen met een rapportcijfer?

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Algemeen rapportcijfer	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
N (excl. weet niet)	331	374	406	481	428	2.020

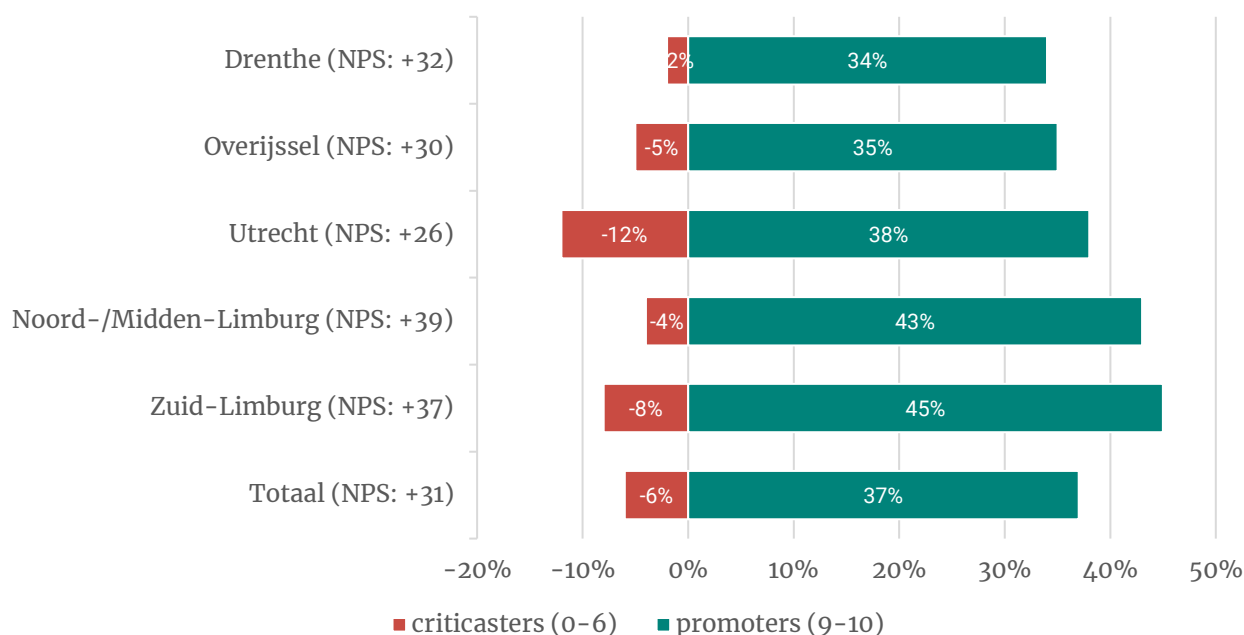
NPS van +31 voor de wandelnetwerken

Op een schaal van 0 tot 10 geven wandelaars een gemiddelde score van 8,4 op de vraag hoe waarschijnlijk het is dat ze het wandelnetwerk van de regio waar ze wandelden aanbevelen aan anderen. De Net Promotor Score (NPS) is een methode om op basis van een score op schaal van 1 tot 10 de tevredenheid te meten, door het aandeel promotors (score 9 of 10) af te zetten tegen het aandeel criticasters (score 0 t/m 6). Het aandeel passief tevreden (score 7 of 8) blijft buiten beschouwing. Hieruit komt naar voren dat wandelaars een NPS van +31 geven aan het wandelnetwerk van de regio waar ze wandelden. De NPS' van de regio's lopen uiteen van +26 in Utrecht tot +39 in Noord- en Midden-Limburg.

Tabel 4.3 - Op een schaal van 0 tot 10, hoe waarschijnlijk is het dat u het wandelnetwerk van de regio waar u wandel(t/de) aan anderen zou aanbevelen?

	Drenthe	Overijssel	Utrecht	NM-Limburg	Zuid-Limburg	Totaal
Mate van aanbeveling	8,5	8,3	8,3	8,4	8,4	8,4
N (excl. weet niet)	356	391	464	491	467	2.169

Figuur 4.13 Net Promotor Score (NPS) wandelnetwerken

4.5 Niet-gebruikers wandelnetwerken

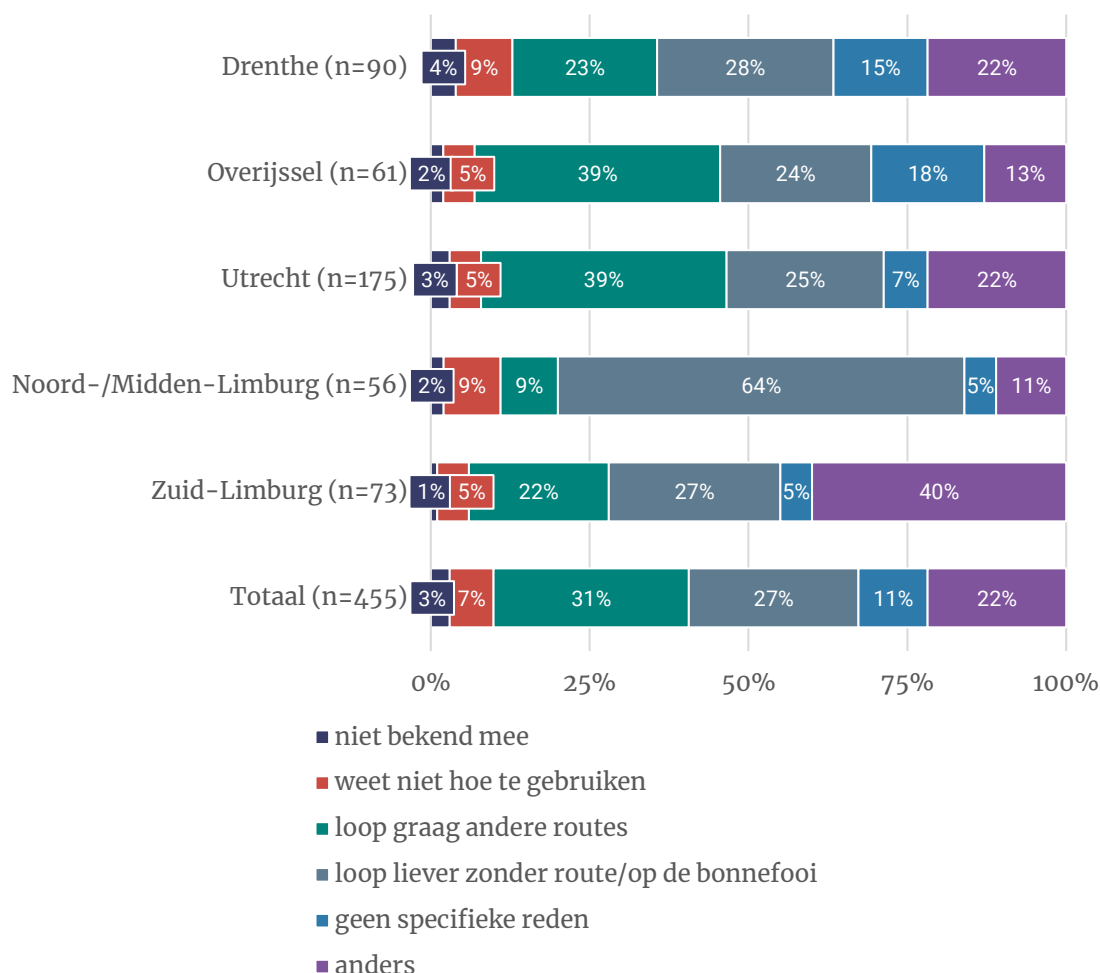
Zoals eerder benoemd (paragraaf 4.1) is een op de tien wandelaars (11%) niet bekend met de wandelnetwerken en maakt een vijfde (18%) er nooit gebruik van. Aan deze groepen wandelaars is een aantal vragen voorgelegd over de wandelnetwerken en de manier waarop zij hun wandeling vormgeven.

Een tiende is niet bekend met het wandelnetwerk of weet niet hoe ze het moeten gebruiken

Voor een beperkt deel van de wandelaars die wel bekend zijn met de wandelnetwerken maar er nooit gebruik van maken is algehele onbekendheid (3%) of onbekendheid met de wijze van gebruik (7%) de reden dat ze nooit een wandelnetwerk gebruiken. Drie op de tien (31%) lopen liever andere routes en een kwart (27%) liever zonder route of op de bonnefooi.

Qua verschillen tussen de regio's geeft men in Noord- en Midden-Limburg relatief vaker aan liever zonder route of op de bonnefooi te lopen (64%). In Zuid-Limburg hebben vier op de tien (40%) een andere reden om geen gebruik te maken van het wandelnetwerk. Een reden die vaak wordt genoemd is dat men zelf een route samenstelt of een route via een app of wandelgids volgt.

Figuur 4.14 - Waarom maakt u nooit gebruik van het wandelnetwerk?

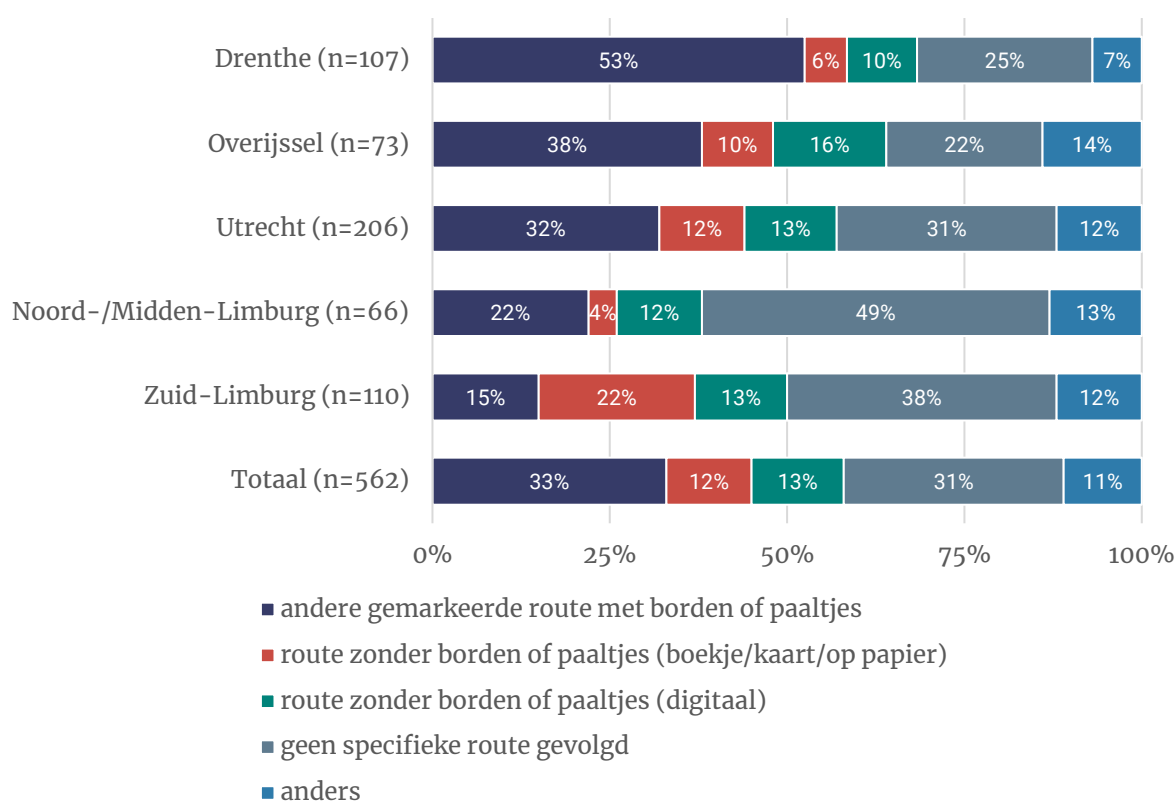

Drie op de tien volgen geen specifieke route

Van alle niet-gebruikers van een wandelnetwerk (wandelaars die het niet kennen of die het wel kennen maar nooit gebruiken) liep een derde (33%) een andere soort gemarkeerde route met borden of paaltjes dan een wandelnetwerk. Een achtste (12%) liep een route zonder paaltjes, bijvoorbeeld van een boekje of een kaart. Een vrijwel even groot deel heeft een digitale route gelopen. Drie op de tien wandelaars (31%) hebben geen specifieke route gevolgd.

In Drenthe heeft de helft van de wandelaars die geen wandelnetwerk gebruikten een andere gemarkeerde route met borden of paaltjes gevolgd (53%), meer dan in de andere regio's. In Zuid-Limburg deed men dit juist minder (15%). In Noord- en Midden-Limburg geeft een relatief groot deel aan geen specifieke route gevolgd te hebben (49%).

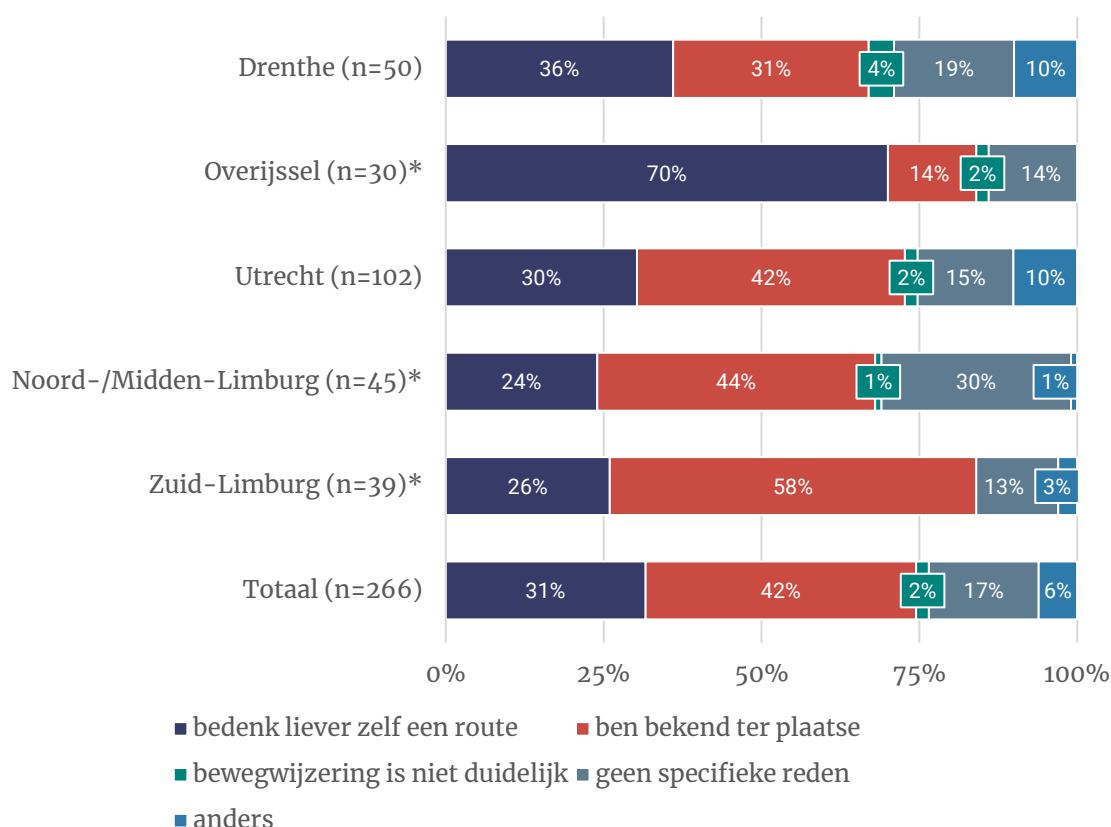
Figuur 4.15 - Wat voor soort wandeling heeft u dan wel gemaakt?

Drie op de tien bedenken liever zelf een route

Van de wandelaars die geen specifieke route gevolgd hebben, geeft bijna een derde (31%) aan liever zelf een route te bedenken. Vier op de tien (42%) volgden geen specifieke route omdat ze bekend zijn ter plaatse. Voor een kleine groep (2%) was onduidelijke bewegwijzering de reden. De resultaten van Overijssel, Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg zijn indicatief omdat het aantal waarnemingen te laag is om een betrouwbaar percentage weer te geven.

Figuur 4.16 - Waarom maakt(e) u geen gebruik van een specifieke/bestaande route?

* Indicatieve uitkomsten (n<50)

5 Conclusie

In dit onderzoek stonden de volgende drie onderzoeksvragen centraal:

- *In welke mate en op welke wijze maken wandelaars gebruik van wandelnetwerken?*
- *Van welke hulpmiddelen en voorzieningen maken wandelaars onderweg gebruik?*
- *Hoe waarderen wandelaars de wandelnetwerken, -routes en -paden en de hulpmiddelen en voorzieningen?*

Mate en wijze gebruik wandelnetwerken

Negen op de tien wandelaars zijn bekend met de wandelnetwerken, een tiende is hier niet bekend mee. Een derde maakt ook regelmatig gebruik van een wandelnetwerk en een even groot deel maakt af en toe gebruik van een wandelnetwerk. Een op de vijf wandelaars kent de wandelnetwerken, maar maakt er nooit gebruik van. In Overijssel en Noord- en Midden-Limburg maken wandelaars meer gebruik van de wandelnetwerken dan in de andere regio's, in Utrecht minder.

Negen op de tien wandelaars die wel eens gebruik maken van een wandelnetwerk doen dit minstens meerdere keren per jaar. Ongeveer de helft van de gebruikers doet dat frequent: een zevende wandelt een of meerdere keren per week, een derde een of meerdere keren per maand. In Noord- en Midden-Limburg gebruikt men vaker een wandelnetwerk dan in andere regio's, in Utrecht wordt het wandelnetwerk relatief het minst gebruikt. Dit is in lijn met dat in Noord- en Midden-Limburg vaker regelmatig en in Utrecht minder vaak gebruik wordt gemaakt van het wandelnetwerk.

In de regio's die een wandelnetwerk met kleurensysteem hebben (Overijssel, Utrechtse Heuvelrug en Zuid-Limburg), volgde twee derde van de gebruikers een bestaande kleurenroute. Een kwart stelde zelf een route samen door een bestaande gekleurde route te koppelen en slechts 3 procent stelde zelf een route samen door een bestaande gekleurde route in te korten. Dit is daarmee de minst populaire manier van gebruik, behalve in Utrecht. In Utrecht stelt 17 procent een route samen door een gekleurde route in te korten en is het koppelen van gekleurde routes de minst gebruikte manier.

In de regio's die een knooppuntennetwerk hebben (Drenthe, Utrecht (excl. Utrechtse Heuvelrug) en Noord- en Midden-Limburg) volgden zes op de tien wandelaars die een wandelnetwerk gebruikten een bestaande route over het knooppuntennetwerk. Een derde stelde zelf een route samen door verschillende knooppuntenummers te combineren. In Drenthe stelden iets minder wandelaars zelf een route samen.

Niet-gebruikers wandelnetwerken

Van de wandelaars die de wandelnetwerken nooit gebruiken, geven drie op de tien aan liever een andere route te lopen en loopt een kwart liever zonder route. Dit zijn hiermee de meest genoemde redenen. In Noord- en Midden-Limburg geeft men vaker aan liever zonder route te lopen, deze wandelaars hebben tijdens de wandeling waarover de vragenlijst is ingevuld ook vaker geen specifieke route gevolgd. In Drenthe hebben in verhouding meer wandelaars een gemarkeerde route buiten het wandelnetwerk gevolgd, in Zuid-Limburg juist minder.

Hulpmiddelen en voorzieningen onderweg

Drie op de tien wandelaars maakten onderweg gebruik van een gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (anders dan knoop- of keuzepuntroute), een vijfde maakte gebruik van een GPX-bestand of GPS-apparaat en nog een vijfde van een wandelapp of routeplanner. Andere hulpmiddelen werden minder vaak gebruikt. Een kwart maakte geen gebruik van hulpmiddelen onderweg. Er kan geconcludeerd worden dat gemarkeerde routes het meest worden gebruikt, maar dat ook digitale hulpmiddelen (apps, GPX-bestanden, etc.) veel worden gebruikt. Er zijn verschillen tussen regio's zichtbaar, in Drenthe wordt bijvoorbeeld vaker gebruik gemaakt van een gemarkeerde route met bordjes of paaltjes (geen wandelnetwerk) en in Zuid-Limburg maken wandelaars meer gebruik van een routeboekje of -folder en een GPX-bestand of GPS-apparaat.

Ruim de helft van de wandelaars maakt onderweg gebruik van voorzieningen als horeca, een gratis parkeerplaats en een picknickbankje of rustbankje. Van andere faciliteiten werd beduidend minder gebruik gemaakt. Het lijkt er dus op dat een gratis parkeerplaats, picknickbankjes en horeca de meest belangrijke voorzieningen zijn voor wandelaars en dat andere voorzieningen in mindere mate belangrijk zijn tijdens de wandeling.

Waardering wandelnetwerken, -routes en -paden en hulpmiddelen en voorzieningen

De verschillende aspecten van de wandelnetwerken worden positief beoordeeld door wandelaars die gebruik maken van wandelnetwerken, op alle aspecten geeft 70 tot 80 procent een positieve waardering. Uitgedrukt in een cijfer worden de wandelnetwerken beoordeeld met een 8,0. Daarnaast krijgen de wandelnetwerken een NPS-score voor aanbeveling van +31, in alle regio's is deze score positief. De wandelnetwerken van de verschillende regio's worden dus positief beoordeeld en vaak aanbevolen door wandelaars.

Van de hulpmiddelen die wandelaars (zowel gebruikers als niet-gebruikers van wandelnetwerken) gebruiken, wordt het GPX-bestand of het GPS-apparaat het hoogst beoordeeld met een 8,6. Het routeboekje of -folder scoort het laagste met een 7,9.

Het totaaloordeel van de wandeling (gevraagd aan alle wandelaars) waarover wandelaars de enquête invulden is gemiddeld een 8,3. Van de verschillende aspecten wordt het landschap van de wandeling het hoogst beoordeeld met een 8,6. In alle regio's is dit het hoogst beoordeelde aspect. Landschap is ook een belangrijke keuzefactor voor wandelaars en daarnaast worden andere aspecten die met de omgeving van de wandeling te maken hebben (afwisseling, opgeruimdheid) ook goed beoordeeld. De voorzieningen worden het laagst beoordeeld met een 7,4, dit is ook in alle regio's het laagst beoordeelde aspect.

De meerderheid ergerde zich nergens aan tijdens de wandeling. Het grootste deel van de wandelaars vond het daarnaast rustig tijdens de wandeling. Mensen die het wel (te) druk vonden, noemden vaak dat ze (te) veel andere recreanten zagen tijdens hun wandeling.

Voor de meeste wandelaars was de wandeling zoals verwacht. Een kwart vond de wandeling (veel) beter dan verwacht, 4 procent vond het (veel) minder dan verwacht. Concluderend zijn wandelaars erg tevreden over hun wandeling en de wandelnetwerken.

Bijlage: vragenlijst face-to-face enquête

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl